

Klimata un enerģētikas
ministrija

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

**Par Klimata un enerģētikas ministrijas dalību Eiropas
Savienības pētniecības un inovāciju atbalsta
programmas “Apvārsnis 2020” projektā Nr.
101080029 “CBDC powered Smart PerFORrmance
contractTs for Efficiency, Sustainable, Inclusive, Energy
use”**

Klimata un enerģētikas ministrija
Rīga | 09.2025.

Ievads

Informatīvais ziņojums "Par Klimata un enerģētikas ministrijas dalību Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju atbalsta programmas "Apvārsnis 2020" projektā Nr. 101080029 "CBDC powered Smart PerFORmance contracTs for Efficiency, Sustainable, Inclusive, Energy use" (turpmāk – Informatīvais ziņojums) ir sagatavots kā Klimata un enerģētikas ministrijas (turpmāk – KEM) iniciatīva, lai informētu Ministru kabinetu par tās līdzdalību Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammas 2021.-2027. gadam "Apvārsnis Eiropa" projektā Nr. 101080029 "CBDC powered Smart PerFORmance contracTs for Efficiency, Sustainable, Inclusive, Energy use" (turpmāk – projekts FORTESIE).

Projekta FORTESIE īstenošana notiek saskaņā ar 2022. gada 30. augusta granta līgumu (turpmāk - FORTESIE līgums), kas noslēgts starp Eiropas Komisijas Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūru un vadošo partneri uzņēmumu "European Dynamics Luxembourg SA", kā arī pārējiem 25 partneriem, starp kuriem pēc FORTESIE līguma grozījumiem ir arī KEM. Granta līguma forma ir balstīta uz budžetu (grant budget-based), lai atbalstītu inovāciju pasākumus (HORIZON Innovation Action, HORIZON-CL5-2021-D4-02-01). KEM dalību1 projektā FORTESIE ir pārņēmusi no Ekonomikas ministrijas saskaņā ar projekta FORTESIE līgumu.

Informatīvajā ziņojumā ietverts priekšlikums Ministru kabinetam lemt par atļauju KEM 2025. gadā un 2026. gadā uzņemties papildu valsts budžeta ilgtermiņa saistības projekta FORTESIE īstenošanai. Vienlaikus Informatīvajā ziņojumā sniegta informācija par KEM un Latvijas partneru ieguvumiem, piedaloties projekta FORTESIE īstenošanā.

1. Informācija par projektu FORTESIE

Eiropas Savienības (turpmāk - ES) pētniecības un inovācijas atbalsta programma "Apvārsnis 2020" ir nozīmīgs *Eiropa 2020* stratēģijas pamatiniciatīvas "Inovācijas savienība" ieviešanas instruments, kas vērsts uz Eiropas konkurētspējas stiprināšanu pasaules mērogā. "Apvārsnis 2020" apvieno dažādus ES pētniecības un inovācijas finansējuma instrumentus vienotā programmā. "Apvārsnis 2020" stimulē ekonomiku, stiprina ES zinātnes un tehnoloģijas bāzi un rūpniecisko konkurētspēju nākotnē, tiecoties uz viedāku, ilgtspējīgāku un iekļaujošāku sabiedrību. Programma "Apvārsnis 2020" ir vērsta uz to, lai zinātniskos atklājumus pārvērstu inovatīvos produktos un pakalpojumos, kas radītu jaunas iespējas uzņēmējdarbībai un uzlabotu cilvēku dzīvi.

Projekta FORTESIE mērķis ir, pielietojot uz viedu veikspēju balstītas garantijas līgumus un finansēšanas mehānismus, **izstrādāt, demonstrēt, izvērtēt un definēt** plaši atkārtojamus atjaunošanas projektus būvniecības nozarē, tādejādi sekmējot ilgtspējīgu, iekļaujošu un efektīvu enerģijas patēriņu un Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) izstrādātā **renovācijas viļņa** īstenošanu. Projekta FORTESIE darba pakotnēs tiks apvienotas jaunākās tendences būvmateriālu izvēlē un tehnoloģijas komponentes (saliekamās fasādes, ēkās integrētie foto-elementi, siltumsūkņi u.c.), inovatīvas digitālās tehnoloģijas mērīšanai un pārbaudei, kā arī izvērtētas finansējuma piesaistes iespējas (piemēram, līgumsaistības viedām izpildes garantijām, finansēšanas mehānismi, "zaļie eiro"² utt.). Pakotnes tiks pielāgotas konkrētu mērķgrupu vajadzībām un optimizētas, lai uzlabotu

¹ 2025. gada 26. jūnijā ir apstiprināti grozījumi projekta granta līgumā, kas paredz projekta partneri Ekonomikas ministriju aizstāt ar Klimata un enerģētikas ministriju ar 2024. gada 1. jūliju.

² Finansiāls atbalsts, kas piesaistīts CO₂ emisiju samazinājumam.

efektīvas, ilgtspējīgas un iekļaujošas enerģijas (ESIE)³ veiktspēju, ņemot vērā energoefektivitāti, CO₂ emisijas un komfortu. Katra pakotne tiks testēta, demonstrēta un apstiprināta praktiskas lietošanas apstākļos un pielāgotas tālākai izmantošanai un izplatīšanai visās pārējās projekta partnervalstīs ieviešanai tirgū.

Projekta FORTESIE galvenais uzdevums, caur projekta laikā īstenotiem pilotprojektiem, novērtēt dažādus tehnoloģiskos un finansēšanas modeļus, veicot publisko un privāto ēku atjaunošanu.

Projektu FORTESIE veido konsorcijs, kurā ietilpst 26 organizācijas no Luksemburgas, Grieķijas, Francijas, Nīderlandes, Norvēģijas, Latvijas, Portugāles, Vācijas, Spānijas, Polijas un Slovākijas, kas pārstāv valsts pārvaldi, uzņēmumus un nevalstisko sektoru.

Projekta partneri Latvijā:

- **KEM.** Galvenais uzdevums ir izstrādāt rekomendācijas/vadlīnijas ventilācijas sistēmu izbūvei, pārbūvei un atjaunošanai publiskajās ēkās, t.sk. sagatavot novērtējumu vai ventilācijas sistēmu izbūve, rekonstrukcija un atjaunošana izglītības iestādēs Latvijā ir iespējama, pielietojot ESKO principu.
- **SIA “Vides investīciju fonds”.** Galvenais uzdevums ir sekmēt dialogu starp nozarē iesaistītajām pusēm par ventilācijas sistēmu atjaunošanas nepieciešamību izglītības iestādēs. Tāpat paredzēta publicitātes un vizuālo materiālu sagatavošana, lai izplatītu projekta rezultātus.
- **SIA “Mesh”.** Galvenais uzdevums ir veikt ventilācijas sistēmas izbūvi Rīgas 9. vidusskolā. Papildus, tiek izstrādāta aplikācija ēkas iekšējā mikroklimata novērtēšanai.

Rezultāts Latvijai

Projekta FORTESIE mērķis Latvijā ir uzlabot izglītības iestādes ēkas iekšējo mikroklimatu un energoefektivitātes rādītājus, veicot ventilācijas sistēmas izbūvi un ēkas aprīkošanu ar viedo energopārvaldības sistēmu, sagatavot rekomendācijas šādu sistēmu ieviešanai, kā arī nodrošināt sabiedrības informēšanu par projekta rezultātiem.

1. Īstenots pilotprojekts un ieviestas inovatīvas ventilācijas tehnoloģijas, lai uzlabotu telpu mikroklimatu Rīgas 9. vidusskolā. Iespējas pilotprojekta rezultātu replicēšanai, lai uzlabotu telpu mikroklimatu arī citās izglītības un valsts pārvaldes iestādēs.
2. Balsoties uz iegūtajiem rezultātiem, projektā tiks sagatavotas rekomendācijas/vadlīnijas ventilācijas sistēmu atjaunošanai publiskajās ēkās Latvijā, ņemot vērā tehnoloģiskos risinājumus, kā arī iespējamās finansēšanas modeļus, tai skaitā izvērtējot energoefektivitātes pakalpojuma jeb enerģijas servisa kompānijas (ESKO) principa pielietojumu.
3. Sabiedrības izpratnes veicināšanas pasākumu īstenošana, kā arī publicitātes un vizuālo materiālu sagatavošana, lai izplatītu projekta rezultātus dažādām mērķgrupām.

Projekta FORTESIE īstenošanai tiks piesaistīti esošie KEM darbinieki projekta koordinēšanai, publicitātes nodrošināšanai, kā arī rekomendāciju/vadlīniju izstrādei, kā arī ārējais eksperts ventilācijas sistēmu jomā.

Projekta FORTESIE īstenošanas ilgums ir līdz 2026. gada martam.

³ Termins angļu valodā: Efficiency, Sustainable, Inclusive, Energy (ESIE).

2. Projekta pasākumu finansēšana un ilgtermiņa saistības valsts budžetā

Projekta FORTESIE aktivitāšu īstenošanas periods ir no 2023. gada septembra līdz 2026. gada martam. Projekta FORTESIE kopējais finansējums ir 9 562 850 *euro*, tai skaitā 7 367 150 *euro* EK finansējums un projekta partneru (uzņēmēju) līdzfinansējums 2 195 700 *euro* apmērā. KEM plānotais finansējums ir 93 438 *euro*, tai skaitā EK finansējums 93 438 *euro*, kas veido 100 % finansējumu projekta aktivitātēm, nacionālais (Latvijas) līdzfinansējums ir 0,00 *euro* un šis finansējums tiks ielānots KEM budžetā attiecīgajā gadā kā ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos. Apstiprināto budžetu katram partnerim pēc nepieciešamības var arī palielināt vai samazināt noteiktā finansēšanas perioda laikā, bet tikai piešķirtā kopējā budžeta ietvaros.

Projekta FORTESIE ietvaros tiek finansēti KEM izdevumi projektā iesaistīto darbinieku personāla atlīdzībai un komandējumiem, kā arī netiešās izmaksas, piemēram, vadlīniju izstrādes saistīto izmaksu segšanai.

Projekta FORTESIE ietvaros tiek atbalstīti šādi izdevumu veidi:

- 1) 66 750 *euro* atlīdzībai, kas tiek attiecināts tikai par projekta aktivitātēm veltīto papildu darbu (tiešās izmaksas);
- 2) 8 000 *euro* komandējumu izdevumi, projektam pieteikuma fāzē ielānojot vismaz 4 klātienes pasākumus;
- 3) 18 688 *euro* vadlīniju izstrādes saistīto izmaksu segšanai (netiešās izmaksas).

Tabula

KEM Projekta FORTESIE provizorisks naudas plūsmas plāns, 2025. – 2026. gads, euro

Projekts FORTESIE	2025. gads	2026. gads	Kopā euro
Ārvalstu finanšu palīdzība	9 344	9 344	18 688
Latvijas valsts līdzfinansējums	0	0	0
Valsts budžeta priekšfinansējums	51 391	23 359	74 750
Projekta īstenošanas kopējās izmaksas			93 438
Ārvalstu finanšu palīdzība atmaksām valsts pamatbudžetā	0	74 750	74 750

Saskaņā ar likuma "Likums par budžetu un finanšu vadību"⁴ (turpmāk – Budžeta likums) 24. panta trešo daļu budžeta iestādes var uzņemties valsts budžeta ilgtermiņa saistības, nepārsniedzot saimnieciskā gada valsts budžeta likumā noteiktos valsts budžeta ilgtermiņa saistību maksimāli pieļaujamus apjomus. Ņemot vērā Budžeta likuma 24. panta trešajā daļā noteikto budžeta iestādes var uzņemties papildu valsts budžeta ilgtermiņa saistības vienīgi ES politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu

⁴ Likums "Likums par budžetu un finanšu vadību", <https://likumi.lv/ta/id/58057>

palīdzības līdzfinansētos projektos un pasākumos, ja pieņemts attiecīgs Ministru kabineta lēmums.

Projekta FORTESIE pasākumu īstenošanai papildu Latvijas valsts līdzfinansējums nebūs nepieciešams, jo atlīdzības izdevumus par darba stundām un pārējos saistītos izdevumus plānots pilnībā segt no projektā FORTESIE piešķirtajiem līdzekļiem. Projekta FORTESIE īstenošanai nepieciešams valsts priekšfinansējums augstāk tabulā norādītajā apjomā.

Ārvalstu finanšu palīdzības saņemšanas grafiks saskaņā ar projekta FORTESIE līguma nosacījumiem: finansējums 9 343,75 *euro* (10 %) apmērā tika ieskaitīts KEM deponēto līdzekļu kontā 2025. gada martā; finansējums 65 % apmērā tiks ieskaitīts pēc līguma grozījumu apstiprināšanas KEM uzņemšanai projektā, provizoriski 2025. gada decembrī. Ņemot vērā, ka projektu īstenošana jau ir uzsākta, un lai sekmīgi turpinātu īstenot noteiktās aktivitātes ir nepieciešams valsts budžeta priekšfinansējums 2025. gadā 51 391 *euro* apmērā. 2026. gadā budžetā plānota ārvalstu finanšu palīdzība 9 344 *euro* apmērā, valsts priekšfinansējums 23 359 *euro*.

Atlikusī 25 % finansējuma daļa tiks ieskaitīta pēc projekta finanšu pārskatu (progresu un noslēguma) apstiprināšanas. Ārvalstu valsts finanšu palīdzības atmaksām valsts pamatbudžetā plānota pēc noslēguma pārskata apstiprināšanas un noslēguma maksājuma saņemšanas 2026. gada III. ceturksnī. Ārvalstu finanšu palīdzība atmaksām valsts pamatbudžetā plānota 2026. gadā 74 750 *euro* apmērā.

Ņemot vērā, ka KEM iesaiste ir apstiprināta projekta FORTESIE īstenošanas noslēguma posmā, tad ir iespējamās izmaiņas Ārvalstu finanšu palīdzības saņemšanas grafikā.

3. Turpmākā rīcība

Ņemot vērā, ka dalība starptautiskās sadarbības projektos ir nozīmīgs instruments nozaru un iestāžu attīstībai un iespējai iegūt jaunu pieredzi un zināšanas, Ministru kabinets tiek aicināts:

1. Pieņemt zināšanai iesniegto informatīvo ziņojumu.
2. Atļaut KEM 2025.-2026. gadam uzņemties projekta FORTESIE īstenošanai valsts budžeta ilgtermiņa saistības 93 438 *euro* apmērā budžeta programmas 70.00.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" projekta FORTESIE īstenošanai atbilstoši informatīvajā ziņojumā norādītajam.
3. Projekta īstenošanai, nepieciešamo priekšfinansējumu nodrošināt no budžeta resora 74. "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 80.00.00 "Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai".
4. Uzdot KEM pēc projekta FORTESIE noslēguma maksājuma saņemšanas nodrošināt šī informatīvā ziņojuma 3. punktā minēto ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ieskaitīšanu valsts pamatbudžeta ieņēmumos.